

wijze organisatorisch begeleid en het is met name weer Fred Hustings geweest die ook bij dit boek als eindredacteur de vele schrijvers van soortteksten gestimuleerd, gecontroleerd en bijgestuurd heeft. De uitgave van het boek werd

mogelijk gemaakt door veel grote sponsors en nog veel meer kleinere waaronder ook onze vereniging.

GRUTTO'S OP HET IJS

Koene Vegter

Tijdens het voorrijden een week eerder vroeg N&V voorzitter Jelle van Dijk zich af of de voorgenomen excursie naar de Gelderse IJssel gelet op het vele ijs wel de nodige waarnemingen op zou leveren om zijn kritische ledenbestand tevreden te stellen.

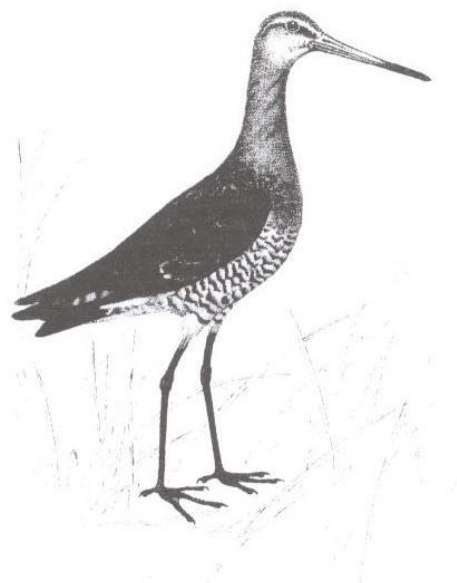
Een 26-tal deelnemers liet zich echter op de vroege zaterdagochtend van 22 februari 2003 hier niet op voorhand door van de wijs brengen en onderstaand verslag probeert een indruk te geven van de ervaringen op een koud-zonnige dag in het IJsseldal met een slotakkoord rond de Oostvaardersplassen.

Pas na Apeldoorn kregen we richting Zutphen zicht op het fraaie Achterhoekse landschap en werd bij de bekende kerk met kauwen in Voorst een eerste koffiestop gehouden, vergezeld van mijmeringen over de steenuiltjes, die zich ongetwijfeld in de aan de horizon gelegen knotwilgen zouden ophouden maar die zich mooi niet lieten zien, dus eigenlijk helemaal niet mooi. Een wandeling over de nabijgelegen IJsseldijk bracht echter wel veel goeds tevoorschijn, om te beginnen al twee Ooievaars, door sommigen direct geduid als Liesveldooievaars en door een enkeling licht geringschattend als projectbeesten afgedaan.

Giechelende Kollen en opvliegende Nonnetjes maakten duidelijk dat er ondanks de stevig bevroren uiterwaarden nog genoeg te genieten viel. De diepere nog open grindgaten vertoonden juist enorme concentraties van allerlei watervogels. Naast de vele Kolganzen ook Grauwe Ganzen, Nijlganzen en Brandganzen; Smienten, Tafel-, Kuif- en Krakeenden, Wintertalingen, Bergeenden, Pijlstaarten, Brilduikers en enkele Wulpen en Watersnippen.

Toen verderop langs de IJssel richting Deventer de eerste Grutto's gesignaleerd werden - een groepje van negen dat zich moeizaam op het ijs staande hield - meenden sommigen dat hiermee het doel der excursie bereikt was en dat dus wel huiswaarts gekeerd kon worden, maar dat ging uiteraard niet door.

Inmiddels was het ook tijd geworden om in één van de spaarzame uitspanningen langs deze route aan te leggen; een horecagelegenheid in Welsum, door de voorzitter, in zijn immer uitvoerige handleiding bij deze trip, met zijn bekende lichte fobie voor dit soort gelegenheden als een bedompt etablissement omschreven. En hoewel we vanwege een verbouwing inderdaad naar een kelderverblijf werden verwezen en de hotelier even bij moest komen van deze Noordwijkse invasie, werd er toch een smakelijke koffie met taart geserveerd. Vanuit

Grutto

het raam was nog net een Zwarte Zwaan te zien, maar als zijnde een volièrebeest kreeg het fraaie dier nauwelijks aandacht van het al licht vermoeide gezelschap.

Dat veranderde drastisch toen in grasland langs de weg richting Heerde een groot koppel Wilde Zwanen werd gesignaleerd.

Naderbij gekomen bleken het er 32 te zijn, waarbij via één van de telescopen - het zal wel een Leitz 32 groothoek geweest zijn - bij één van de exemplaren een blauwe halsband met inscriptie ontdekt werd. De code 2S51 leidde naar Bjauke Laubek van de universiteit van Aarhus in Jutland,

Denemarken. Verdere gegevens ontbreken nog, maar misschien in een volgend nummer nog enige follow-up.

Misschien heeft u in dit verslag met zijn vele watervogels de roofvogelcategorie tot dusver gemist en behalve hier en daar een Buizerd langs de weg klopt dat ook wel. Maar omdat het uiteindelijk ook nog Nationale Roofvogeldag was, werd snel richting Oostvaardersplassen gekoerst, waar dit gemis meer dan goed gemaakt kon worden en er van de elf in Nederland verblijvende soorten uiteindelijk zes genoteerd konden worden. De show werd hierbij gestolen door een eindeloos langs de Praamweg heen en weer wiekende Ruigpootbuizerd, zodat ook aan de minder begaafde leden nu eens goed uitgelegd kon worden waar de verschillen met de gewone Buizerd in zaten. Het bleek vooral te gaan om het bidden en de witte stuit. Verder een Torenvalk, een Sperwer, een over het riet jagende juveniele Havik

– ook niet door een ieder gelijk goed gedetermineerd – en, dank zij Annelies Marijn, op de valreep nog een vrouwtje Blauwe Kiekendief.

Vanaf de druk met telescopen bezette Kleine Praambult was er een fraai uitzicht over de Oostvaardersplassen, waar in de verte naast Edelherten en Konikpaarden ook een Grote Zilverreiger en enkele Kemphanen werden gezien. Een Flamingo wist uiteindelijk ook bij de

deskundiger leden van het gezelschap voor de nodige verwarring te zorgen. Omdat het beest tot zijn knieën in het water stond en dat lichaamsdeel nu juist van diagnostische betekenis is om tot de Europese, dan wel Chileense variant te kunnen besluiten. De meer gewone leden waren slechts verbaasd dit zo tropische dier in deze zo winterse omstandigheden aan te treffen. Voorzitter van Dijk moest uiteindelijk toegeven dat verdere studie thuis noodzakelijk was om definitief uitsluitel te kunnen geven en dat maak je ook niet elke dag mee. Inmiddels liet hij mij per e-mail weten dat wij toch de Chileense Flamingo hebben mogen aanschouwen, die gekenmerkt wordt door zijn gekleurde hielgewrichten en veel zwart op de snavelpunt. Het is een soort die veel in wildwatercollecties wordt gehouden en tot een tiental in het ‘wild’ rondvliegende vogels in Nederland en Duitsland heeft geleid.

Al met al werden er zo toch veel waarnemingen van soms ook bijzondere kwaliteit gedaan.

Sterwaarnemer Robert Sluijs meende vooraf dat wij wel tot een totaal van in de 70 konden komen. Mijn autogroepje met chauffeur Wil Heemskerk, Hans Duindam en Jan Jacobs kwam tot een score van 66 waarnemingen, waarmee wij uiterst tevreden over een buitengewoon fraaie winterexcursie huiswaarts keerden.

Oude brieven van Jan Verwey

Jelle van Dijk

Onlangs ontving ik van Sjaan van Kekeran een mapje met allerlei artikelen over en van Jan Verwey. Hierbij zaten ook originele brieven die Jan in zijn jonge jaren aan Jac. P. Thijsse had geschreven.

Deze brieven waren door de zoon van Thijsse (Prof. Ir. J. Th. Thijsse, vooral bekend geworden door zijn plan om de Waddenzee in te polderen) bewaard en ter hand gesteld aan de zuster van Jan Verwey. Deze heeft op haar beurt de brieven aan Sjaan van Kekeran doorgesluisd.

De brieven laten een nog maar veertienjarige Jan Verwey aan het woord. In brieven van soms vier kantjes vertelt Jan aan Jac. P. Thijsse wat hij allemaal rond Noordwijk beleeft. Jac. P. Thijsse behoorde in die tijd tot de (zeer) bekende Nederlanders. Hij had vlak voor de eeuwwisseling met enkele gelijkgezinden (o.a. Eli Heimans) het

blad *De Levende Natuur* opgericht en was ook nauw betrokken geweest bij de oprichting van de *Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten*, evenals de *Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels*.

Uit de brieven van Jan Verwey blijkt dat Thijsse ook uitvoerig op zijn brieven inging en hem stimuleerde alles op te schrijven wat hij waarnam. Dat was niet aan dovemansoren gezegd!

Uitvoerig beschrijft Jan wat hij al zo bij het zoeken van nesten in de duinen tegenkwam. Enthousiast vertelt hij dat het hem eindelijk gelukt is een voorraadkamer van de Grauwe Klauwier te vinden. Het betrof een opgeprikte nachtvlinder aan de doorn van een sleedoorn aan de binnenduinstrand. Deze brief is voorzien van een aardige tekening!

Opvallend in de brieven van Jan Verwey is dat hij in Thijsse blijkbaar iemand gevonden heeft aan